

HRVATSKI

Godina XVII, broj 15

12. travnja 2007.

cijena 80 Ft

Komentar

Ništa nije kao što je nekad bilo

Znaju obično kazati ljudi našega vremena prisjećajući se prošlosti, svoje mladosti, svoga djetinjstva. I doista, kako iza sebe ostavljamo desetljeća, skloni smo ovakvoj ocjeni na temelju vlastitog iskustva, sjećanja, prisjećajući se svega onoga što smo proživjeli. Prije svega prebiramo po uspomenama, a najčešće sjećamo se samo onoga lijepoga. Ništa nije kao što je nekad bilo, ni ljudi ni svijet u kojem živimo. Stoga je ova tvrdnja više nego istinita, ali ona ni u kome slučaju ne može biti ocjena, a najmanje osuda našega vremena.

Istina je da je nekad bilo drukčije, možda je bilo i bolje, ali bilo je to u posve drugim prilikama, u drukčijem svijetu kada je svaka sredina, država, nacija, pa čak i najmanje selo živjelo u svome zatvorenom svijetu, prema zakonitostima svoga društva. Prije svega ukorijenjena u svojoj vjeri, držeći se višestoljetnih normi, pa i vlastitih nacionalnih obilježja, svojeg jezika, kulture i običaja. Po svemu tome čovjek je živio svakodnevicu, odavao svoju pripadnost vjeri, naciji i svom užem zavičaju. Nekadašnje šarenilo i bogatstvo, posljednjih nekoliko desetljeća potpuno je uniformizirano. Pa iako su došle demokratske promjene, iako nam je došla sloboda duha i govora, zapravo se nismo snašli u novim uvjetima.

Globalizacija je pojačala izgubljenost čovjeka u svijetu, nema više nekadašnjeg čudoređa (morala), držanja, koje je nekoć bilo temeljem svakoga društva, pa i najmanje zajednice. Sada, kada bismo napokon sami trebali i mogli posve slobodno, bez straha, jer nije bilo uvijek tako, i to je pozitivna tekovina koju smo stekli, odlučivati o svojoj sudbini, jednostavno se ne snalazimo. Vrijedi to za našu širu zajednicu, državu, naciju, za gradove i sela, pa i za našu hrvatsku zajednicu.

Europa, europska uljudba koja je izrasla na kršćanskim temeljima, danas zazire od vraćanja korijenima, svome ishodištu. Odriče se trajnih vrijednosti, koje su je stoljećima, pa i tisućljećima držale na životu. Nemojmo se odreći svojih korijena, izvora, jer to ne isključuje slobodu i poštivanje posebnosti, nego naprotiv, gradi temelje za budućnost. Ništa nije kao što je nekad bilo, ali može biti bolje ako mi sami poradimo na tome. Uporno, ustrajno i odlučno. Ako čuvamo i njegujemo svoj jezik, vjeru i običaje. Ako čuvamo i izgrađujemo svoja duhovna središta, vrtiće, škole, kazališta, znanstvene, kulturne i vjerske ustanove u kojima i oko kojih će se okupiti pripadnici hrvatske zajednice.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Generalna ravnateljica Glavnog odjela Premijerova Ureda za nacionalne i etničke manjine Erika Németh u uskrsnome tjednu posjetila je Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost Croaticu. Naglasila je prilikom svoga posjeta važnost materinske riječi, piše u svome napisu kolega Marko Dekić.

Poštovani čitatelju, bez materinskoga jezika nema ni hrvatskoga identiteta u Mađarskoj. Svjesni smo to ovih dana više nego inače kad prijete opasnost zatvaranja malih i nerentabilnih, za tanke samoupravne proračune, škola i dječjih vrtića. Ovih tjedana trebao bi i naš tjednik dobiti državna sredstva iz Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj kako bismo mogli nesmetano nastaviti svoj rad. Trebalo bi nam desetak milijuna forinti više nego prošle godine, koje vjerojatno nećemo naći u svojoj novčarci. Kako na taj način razvijati i unapređivati manjinski tisak kao jednu od bitnih odrednica razvoja i očuvanja materinskoga jezika i pisma, pitanje je koje nas muči ovih dana. Nova Skupština Hrvatske državne samouprave, nadamo se, imat će sluha za važnost tiska na materinskom jeziku i unapređenje položaja i uloge tjednika Hrvata

u Mađarskoj u svekolikome smislu. Jer mogućnosti ima i one su otvorene, ali o samoj zajednici ovisi na koji način i kuda će usmjeriti svoje programe i zacrtati ciljeve nastupajućega razdoblja. Ne volimo se hvaliti, ali i to je kadšto potrebno. Negdje u ovo vrijeme prošle godine tadašnjim zastupnicima Skupštine Hrvatske državne samouprave predočili smo listu naših pretplatnika i zamoli za razumijevanje i pomoć, primjer, neka se pretplate. Nismo imali previše uspjeha u tome krugu, ali pohvalimo se kako je uredništvo svojom promotivnom djelatnošću ostvarenom u prošloj godini za više od 100% povećalo stvarni broj svojih pretplatnika. Još uvijek nismo zadovoljni, a kako bismo i bili kada mislimo i želimo više. Došli smo do neke čarobne granice za koju, da bismo je prešli, treba nam svojevrsna zajednička želja svih onih koji čine živo tijelo hrvatske zajednice u Mađarskoj, jednako kao i u svim ostalim našim hrvatskim zamislama i projektima. Potrebni su nam svi oni koji znaju kako bez zajedništva i nesebične pomoći i potpore oko očuvanja jezika i pisma Hrvata u Mađarskoj stvar je osuđena na brzo propadanje.

Branka Pavić Blažetin

Katalin Szili i Vladimir Šeks sastali su se u Pečuhu

OBAVIJEST

Obavještavamo naše cijenjene čitatelje da će pretplatnici čija je pretplata istekla, ili će uskoro isteći, u ovome broju Hrvatskoga glasnika naći uplatnicu.
Pretplata na pola godine iznosi: 2600 forinti, a na godinu dana: 5200 forinti.

Aktualno

Potpisan memorandum o strategijskoj suradnji

U pečuškoj Gradskoj vijećnici, 3. travnja, sastali su se predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks i predsjednica mađarskog Parlamenta Katalin Szili. Nakon polusatnih razgovora iza zatvorenih vrata dvoje predsjednika nacionalnih skupština u nazočnosti brojnih novinara potpisali su memorandum o suglasnosti i strategijskoj suradnji i partnerstvu između parlamenata dviju prijateljskih država radi jačanja bilateralne suradnje u svim pitanjima od zajedničkoga strateškog interesa, a posebice u ubrzanju tijeka pristupanja Hrvatske kao ravnopravne članice Europskoj uniji.

Kako je u svojoj izjavi za tisak naglasila predsjednica mađarskog Parlamenta Katalin Szili, susreti s Vladimirom Šeksom su redoviti. Tako su se sastali potkraj prošle godine u Pečuhu, a u Hrvatskoj i razgovarali o tome kako se približava vrijeme kada ćemo doručkovati u Budimpešti, piti kavu nakon ručka u Osijeku, a kasnu večeru pojesti negdje na obalama Jadranskoga mora. Ojačati veze dvaju parlamenata namjera je obadvoje predsjednika, pogotovo u svjetlu proslave 50. obljetnice Europske unije i Berlinske deklaracije koja jasno kazuje kako su granice Unije otvorene, tako da se mađarska strana nada što skorijem ulasku prijateljske Hrvatske u veliku obitelj ujedinjene Europe. U tom kontekstu prišlo se i potpisivanju spomenutoga sporazuma jer Mađarska želi svoja iskustva iz pristupnih pregovora prenijeti hrvatskoj strani, i to uz jačanje veza dvaju parlamenata kako bi i Hrvatska što skorije i što uspješnije obavila posao koji je u tijeku. Obadviije strane će nastojati zacrtati takve zajedničke programe koji bi pridonijeli stručnom usavršavanju parlamentarnih službi, a financirali bi se iz europskih izvora.

Szili je posebice naglasila važnost 2010. godine te grada Pečuha, i želju hrvatskih gradova Pule i Osijeka da djelatno sudjeluju u programima „Pečuh, prijestolnica europske kulture“. U razgovorima je naglašena potreba što skorijega završavanja izgradnje autoceste M6 iliti koridora V/C, jer je to zajednički interes. Razgovaralo se i o organizaciji zajedničkog europskog prvenstva u nogometu za koje su obadviije zemlje podnijele zajedničku

kandidaturu i nadaju se pozitivnim ocjenama, a više ćemo znati nakon 17. travnja, naglasila je Szili. Bude li odluka pozitivna, i Pečuh će se uključiti u taj nogometni projekt i organizaciju prvenstva.

U svom obraćanju tisku predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks naglasio je važnost dokumenta potpisanog u Pečuhu, jer memorandum otvara novu stranicu u međusobnim odnosima dviju prijateljskih zemalja. On će pridonijeti jačanju i produbljivanju parlamentarnih veza između Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Prijateljska Mađarska pomaže i pomoći će što skorijem ulasku Hrvatske u Europsku uniju, što se očekuje 2009. godine, kazao je Šeks. Ojačat će se suradnja parlamentarnih odbora za vanjsku politiku i europsku integraciju te nekih drugih nadležnih odbora. Odnose treba uspostaviti i iskoristiti kao transfer iskustava koja će pomoći Hrvatskoj što prijem ulasku u euroatlantske integracije. Ove europske dimenzije memoranduma, istaknuo je Šeks, povlače za sobom i bilateralnu dimenziju i pridonijet će još boljoj dvostranoj suradnji na svim područjima između dviju zemalja. Hrvatska snažno podupire programe „Pečuh, europska prijestolnica kulture“ i nastojat će pomoći nastojanja gradova Pule i Osijeka da se uključe u njih. Uvjeran sam kako će uz mađarsku pomoć, i mađarske Vlade i Parlamenta, Hrvatska skoro postati punopravna članica Europske unije, naglasio je Šeks dodavši kako će do 2010. godine biti izgrađen i koridor V/C.

Branka Pavić Blažetin

SAMBOTEL – Projdući misec su devetimi položili razredni ispit iz hrvatskoga jezika u Gimnaziji „Dorottya Kanizsai“. Ova gradska škola je primila odgovornost da u njoj moru sridnjoškolci (i kot gostujući učeniki) na kraju školskih ljet i maturu vreći iz jezika. Lanjsko ljetu od septembra se je začela priprema u Petrovom Selu, jer većinom su bili najavljeniki od ovoga mjesta, plus jednu gimnazijalku su imali iz Gornjega Četara, a zavezbalala je je Edita Horvat-Pauković. Pred komisijom u koj je bila još uz spomenute pedagoginje i druga petroviska školnikovica, Ana Škrapić-Timar, 19. marcijuša su uspješno odgovorili na usmene i pismene zadaće pohodniki ki su imali tajedno četire ure hrvatskoga jezika.

SJEVERNO GRADIŠĆE – Od 1. majuša se gane emitiranjem digitalna kompletna televizija, po francuskom modelu, u studiju Staroga Grada. Kako je rekao Robert Kammerhofer, jedan od vlasnikov firme, emisije budu na početku samo na ugarskom jeziku, a kasnije će se pripraviti prilogi i za u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji živeće manjine. Uz ostalo za Gradišćanske Hrvate, Nimce, Slovence i Rome. Bi-zonjski poglavar smatra ovu digitalnu televiziju i sredstvom za oblikovanje hrvatskoga medijskoga centra u dotičnom gradu jer bi na ov način visti dospili do gledateljev u sjevernom Gradišću, početo od Beča, prik Kemlje, Bizonje sve do Devinskoga Novoga Sela a i Hrvatskoga Jandrofa. Digitalna televizija sadržat će i druge usluge kot priključenje internetu, telefon, različite alarmne sisteme i posudjenje filmov.

GRADIŠĆE – Minuli mjesec je prikazana CD-ploča u ORF-studiju u Željeznom, na koj su suradjivali dičji pobjedniki jačkarnoga festivala GRAJAM u Austriji. Na dotičnoj produkciji imamo dva glase i iz Gradišća, naime, jednu po jednu pjesmu izjačili su na njoj Silvana Pajrić, školarica Osnovne škole „Mihovil Nakovič“ iz Koljnofa ter židanski Marko Šteiner, gimnazijalac u peštan-skomo HOŠIG-u.

KOLJNOF, HRVATSKI ŽIDAN, KISEG – Koncem marcijuša pri nas je na trodnevnoj turneji boravio mišoviti pjevački zbor iz Rovinja. Jačkari nisu samo nastupili pri sveti maša u Koljnofu ter Hrvatskom Židanu nego su se upoznali i sa znamenitosti grada Šoprona, Cenke, Kisega, i družili su se s našimi Hrvati. Opširnije u sljedećem broju našega lista.

Erika Németh u Croatici

U pratnji svoga suradnika, odgovornog pročelnika za hrvatska pitanja Martina Išpanovića, generalna ravnateljica Glavnog odjela Premijerova Ureda za nacionalne i etničke manjine Erika Németh 2. travnja posjetila je Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost Croaticu.

Na pitanje s kakvim je ciljem došla u posjet, dobili smo ovaj odgovor:

– Prije svega – kako ste i sami uočili – pozvana sam da nakon zemaljskih manjinskih samoupravnih izbora dam za Radio Croaticu neki sažetak o uspješnosti njihove provedbe, odnosno da priopćim prioritete zadatke koje stoje pred našim uredom. Dakako, istovremeno sam se željela informirati o mogućnostima djelatnosti poduzeća Croatice. Osobno mi je zadovoljstvo da se velika pozornost i prioritet pridaje očuvanju hrvatskoga materinskog jezika.

Na upit, koje su trenutačno najvažnije zadatke Ureda, dobili smo ove informacije:

Ponajprije trebam priopćiti da nam je Ured

na koncu preustrojanja glede utemeljenja tri nova odjela. Jedan odjel bit će zadužen za tradicionalna narodnosna, manjinska politička pitanja. Zadatke drugog odjela odnosit će se na u ožujku legitimno utemeljenih 13 državnih i 57 teritorijalnih, odnosno županijskih manjinskih samouprava. U završnoj fazi nam je dvogodišnje izvješće o radu koje će Vlada podnijeti Parlamentu. Istodobno je u pripremi konferencija manjinskih kulturno-prosvjetnih ustanova koje su preuzele državne samouprave, a koja će se održati 21.-22. travnja o. g. u Baji. Radi što bolje upoznavanja manjinskih natječajnih mogućnosti u okviru Europske unije, suradnici Ureda, diljem države, u predviđenim manjinskim

mjestima održavaju informativne susrete. Treći pak – kojega nije bilo u prethodnome Uredu – pod nazivom Strateški i političko-promidžbeni odjel, nosi u sebi uzajamne povezanosti s unijskim natječajnim manjinskim pitanjima. Naime, radi što intenzivnijeg, kreativnijeg unapređivanja, gajenja i očuvanja manjinske kulturne baštine želimo pridobiti ljude i pronaći financijske izvore.

Od ravnatelja Croatice Čabe Horvatha dobili smo i ove informacije:

Nakon pozdravnih riječi gđa Németh upoznata je s poviješću Hrvata u Mađarskoj te s početnim koracima, odnosno o postignućima poduzeća. Kako još nema proračuna za 2007. godinu, zasada se ne može računati na materijalnu potporu Ureda. Budući da godišnje financiranje Hrvatskoga glasnika još ne zadovoljava, rečeno je da će se sudbina Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj – u čiju nadležnost raspodjele godišnjih proračuna pripadaju manjinska tiskovna glasila – u roku mjesec-dva konačno riješiti. Sugovornica je zamoljena da se ispita, odnosno provjeri mogućnost oživljavanja Manjinskoga kolegij za informatiku, koji je prije četiri godine imao dovoljno sredstava i za potporu manjinskih ustanova. Naime, već dvije godine, otkako je priključen Ministarstvu za gospodarska pitanja, spomenuti kolegij ne radi. Obećano je da će se nastalo stanje preispitati.

Obilazeći prostorije, gđa Németh upoznala se i s poslovnim mogućnostima, tehničkim sredstvima i stanjem poduzeća Croatice.

M. Dekić

Prisika čuva vlašću čuvarnicu

Svenek će biti 15-20 dice

Prisička dica s djelačicama čuvarnice

Na sredini Prisike stoji mala palača pod dičjom vladavinom. Sada 20 mališanov pohadja čuvarnicu, a od septembra odvud se ganu šestimi u školu. Kako kaže Julianna Kéri-Gergić, peljačica institucije, ne prahaju se bojati jer i u budućnosti će svenek biti 15-20 dice. U selu se redom prodaju prazne hiže, ke prvenstveno kupuju mladi hižni pari ki imaju malu dicu, a hvala Bogu nij u tendenciji da bi Prisičani masovno ostavili svoje naselje. Od jeseni i prisličku čuvarnicu čekaju promjene, pokidob će KIKI (prosvjetne ustanove pod skupnim upraviteljstvom) raspasti. Još

ovo ljeto simo slišu prislička, židanska čuvarnica i židanska škola, a nedavno je Udruženje kiseške mikroregije doneslo odluku da će čuvarnice u Kisegu i okolici zavolj financijskih razlogov centralizirati. Na to prislička voditeljica veli da vjerojatno u njevoj instituciji čuda toga se neće promijeniti, samo će ustanova upasti u vekšu škrljaču. – *I dosad smo bili kotriži većega udruženja, mi se ufamo da ni ubuduće ništ čemernoga nam se zgodati neće! Tri spomenute ustanove u uskoj suradnji su djelale, pod korektnim gospodarskim peljanjem, no s nestankom KIKI-ja i ova dosadašnja idilna situacija će skrnuti i sve će biti malo nesigurnije. Prisička samoprava čuva vlašću čuvarnicu jer zna se, ako neće imati ni čuvarnicu, selo će se polako predati izumiranju. Odgoj i nastava je zalog budućnosti –* je rekla Julianna Kéri-Gergić. Uz čuvarnicu ostat će i kuhinja u koj djela jedna kuharica, i zvana objeda mali-ša-nov i zasposlenikov još za 7-8 peršonov kuhaju ovde. U čuvarnici djelaju dvi odgojiteljice, jedna tetka, a spomenuta kuharica vrijeda će u mirovinu, umjesto nje će se zaposliti jedna mlada žena. U minuli ljeti je riješena i velika problematika jer dovidob iz Hrvatskoga Židana je došla učiteljica ili odgojiteljica držati hrvatska zanimanja, a s dolaskom Židanke Kristine Pantoš pred dvimi ljeti, i mali Prisičani gušće čuju hrvatsku rič i po danu. Mlada odgojiteljica je završila Pedagošku školu u Sambotelu, a ima i viši stupanj hrvatskoga jezika. Stručnu pomoć more dobiti od svoje sestre ka djela takaj u ovoj struki u susjednom Hrvatskom Židanu,

Mališan

Dica s peljačicom prisličke čuvarnice Julijanom Kéri-Gergić

Tjelovježba s odgojiteljicom Kristinom Pantoš

čestokrat koristi vježbe i igre iz austrijskih gradišćanskih knjig. Kako kaže, dica jedva znaju nekoliko riči po hrvatski, ali jako brzo se uču. U kulturnom domu za vrime našega dolaska upravo teče tjelovježba, uputi idu na hrvatskom jeziku, a onda jačka, pokazivanje u igri, skakanje, tanac u krugu. Vesela grupa mališanov bi rado podužila vrime igre, ali još na dvoru bižanje okolo-naokolo, pak slijedi objed. U zgradi, pomoću Udruženja kiseške mikroregije, su u projudci ljeti izminuli obloke, vrata, igračke na dvoru ter s tehničkim dugovanji je takaj opremljena čuvarnica.

-Tiho-

Prelipa zgrada čuvarnice

KOZAR – I u tom je selu ovih dan održano natjecanje vinogradara. Pobjednik je Árpád Somogyi sa svojim bijelim vinom. Osim njega još je deset uzoraka vina osvojilo zlatna odličja, od njih dva pripadaju Kozarcima Vinku Crnkoviću i Antunu Štandovaru.

PEČUH – Ovogodišnje natjecanje vinara u organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa i Udruge hrvatskih vinogradara u Mađarskoj te Vinarije Wunderlich polako ulazi u svoju završnicu. Do 30 ožujka oni koji su željeli sudjelovati natjecanju trebali su poslati svoje prijave, a do 4. travnja dostaviti uzorke vina u spomenuti klub. I ovo, 24., natjecanje hrvatskih vinogradara u Mađarskoj, kako nam reče predsjednik Udruge hrvatskih vinogradara Mišo Hepp, okupit će velik broj sudionika iz naše zemlje, ali i gostiju iz Hrvatske. Vina će ocjenjivati dva tročlana ocjenjivačka suda. Prvi u sastavu: Lajos Diófási, doktor poljoprivrednih znanosti, savjetnik Vinarskoga instituta u Pečuhu, János Földvári, doktor poljoprivrednih znanosti, Miroslav Ivanković, voditelj vinarije Feravino u Feričancima, a drugi u sastavu István Harván, vinar, Béla Környei, poljoprivredni inženjer, član Mađarske vinske akademije, i Blaženko Vinković, voditelj vinarije Poljoprivrednoga kombinata u Orahovici. Proglašenje rezultata upriličit će se 16. ožujka u Vinariji Csányi. Prije toga posjetit će se Vinarija Wunderlich koju će prikazati njezin vlasnik Alojzije Wunderlich.

JEGERSEK – Ove je godine započeo projekt pod nazivom „Muzej bez granica“ u suradnji s muzejima u Austriji, Slovačkoj i Mađarskoj. Kooperacijski projekt muzeja na otvorenom vodi jegersečki muzej s ustanovama iz Gerersdorfa i Rogatca. Kao prvi korak izdali su zajedničko izdanje od 50 stranica na tri jezika u kojem se predstavlja zajednička prošlost panonskoga prostora. Za buduće projekt „Muzej bez granica“ najavljuje razne skupne priredbe.

SANTOVO – Upis prvaka u Hrvatski vrtić, osnovnu školu i učenički dom u Santovu za 2007./2008. školsku godinu održava se od 22. ožujka do 20. travnja, svakim radnim danom od 8 do 16 sati. Za upis je potrebna osobna iskaznica, izvadak iz matične knjige rođenih, fotografija i 550 Ft za đачku iskaznicu.

Intervju

Matija Šmatović: „Dužni smo na hrvatski jezik i kulturu merkati!“

Matija Šmatović kroz četire cikluse je bio poglavar najsjevernijega gradišćanskoga naselja. Kot rodjeni Bizonjac jur ljeta dugo dirigira i manjinske posle u svom selu, a redovno je zastupao gradišćanske interese i u krovnoj organizaciji Hrvatov. Uza to izborni vjetri su donesli i za njega jako čuda novosti. Od lanjskoga ljeta nij već načelnik u svojem selu, ali je i nadalje predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Bizonji ter dopredsjednik Županijske hrvatske manjinske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji. Pred kratkim je izabran za zamjenika predsjednika Hrvatske državne samouprave, što je komentirao s tim „*neočekivano su me izabrali, ali tako ćutim da ću moći za Hrvatstvo i u toj funkciji djelati. Konkretna zadaće me čekaju od sljedećega razdoblja*“. Pokidob je naš intervju napravljen pred dvimi tajedni, upravlja se s lokalnimi zadaćami, plani i budućnošču Bizonje.

Razgovor vodila: Timea Horvat

Koliko znam, bivši peljač Bizonje po toliki naporni ljeti prošao je u mirovinu. Kako se ćutite, čim se bavite u dani počivka?

– Ovo je nešto novoga za mene jer od 1. oktobra prošloga ljeta sam va mirovini. Po četiri cikluši poglavarstva to je bilo novo za mene ter morem reći, kot svaki umirovljenik, i ja sam tako da nimam časa na ništ. Čudami znaju da imam malo seljačko gospodarstvo, na već od dvisto hektarov djelamo u bizonjskom hataru sa sini skupa. To od mene čuda časa zame, ali mi je takorekuć i hobi, pokidob sam po profesiji agronom, inženjer poljodjelstva. Ja sam skroz va ovom radio, još i pred tim kada sam nastao načelnik, a još i dandanas je ovako. *Jur u trećem ciklušu ste izabrani na čelo Hrvatske manjinske samouprave u svojem selu. Na što sve mora paziti spomenuto tijelo, kakove zadaće i plane imate za budućnost?*

– Ča sve za cilje ćutimo u manjinskom djelovanju, to bi ukratko mogao reći da isto to kot i u minulii ljeti. Ja si mislim da najvažniji cilj je da naše Hrvatstvo tako dugo sačuvamo kot je to moguće, da dalje nosimo naš gradišćanskohrvatski jezik. Moramo biti neprekidno na tom da naša dica ter svi oni ki još hrvatski govoriuju, ne zabiju. Dužni smo na hrvatski jezik i kulturu merkati! Ča naliže zadać, dica su svakako va prvooj liniji, a onda

još velim va drugooj liniji je to da pinezi preskrbimo. Za to izgleda imat ćemo još i već mogućnosti, kad sam zastupnik i va Hrvatskoj državnoj samoupravi, a isto tako sam nuterdošao po izbori i u Županijsku hrvatsku manjinsku samoupravu, kade sam pak nastao i potpredsjednik.

Što Vi zapravo očekujete od ovoga sridnjega stupnja manjinskih samoupravov i kako cijenite, koliko će ovi moć pomoći našim selam?

– Ovo je jedno teško pitanje, moram reći tako kot je, kad još i dandanas nij nijedan od ovoga nešto detaljnije objasnio. Uza to ja si mislim, mi, Hrvati, ćemo najti naše zadaće i na ovom nivou, ali što nam najbolje fali, morem reći, to su nam pinezi. Isto tako kot na seli, ova županijska samouprava će dostati malo već od 600 tisuć forintov, a to nij na ništ dost. Još i na putne stroške ne, dokle dojdemo do Jure. No, ovo tijelo s nekom organizacijskom ulogom bi moralo u cijeloj županiji koordinirati sve manjinske samouprave i njim kako-tako i pineze i kontakte preskrbiti da ov hrvatski žitak zdola u seli malo bolje funkcionira. Kot potpredsjednik još ne znam kakove ću konkretne zadaće imati, ali to znam obećati da ću sve učiniti za to da ovo bude funkcioniralo. I sve te cilje kakove ovde odzdola imamo, i to odzgora moramo imati, poštovati ter ako je moguće, i podupirati.

Ako kanimo s financijske strane malo preskočiti na kulturni žitak, čim se danas more Bizonja dičiti?

– Sad imamo dvi dobro funkcionirajuće grupe, jedna od njih je jačkarni zbor Jorgovan. Hvala Bogu, imamo jako čuda mladih ljudi ki tamo jačidu, i sada jur dvi ljeti djelaju skupa. Tako se kaže da će ovo duglje durati, jako oduševljeno dohajaju mladi i stariji na probe, nastupe. Druga naša grupa je tamburaška, oni imaju od osam do deset članov. Najveksi je problem da ovi mladi ljudi danas zbog studiranja, zaposlenosti jako malo časa imaju, a ja si mislim to je najveća falinga i Hrvatstvu va selu da čudami od njih va Austriji, Budimpešti, Juri djeladu, i onda nisu doma. Uvečer su pak

trudni k tomu da ča produciraju. Zato je to pohvalno da ovi ljudi protiv ovoga svega ča sam rekao, stopr dohajaju i njeguju naše tradicije.

Lani sam čula da se jačkarni zbor Jorgovan pripravlja snimiti prvi nosač zvuka. Kako stojte s tom djelom?

– Da, to je uprav tako. Oni su ovo djelo jur počeli, po moji informacija su jur četire ali pet jačak za cedejku snimili ter druge čeuju malo kasnije, jer su imali prošlo ljeto jednu dužu pauzu. Po izbori su iznova začeli probe, tako se kaže da CD-ploča do julija ovoga ljeta bit će gotova.

Kako stojte s institucijami? Mislim ovde prvenstveno na školu, o koj se je naglo proširila vist da će vjerojatno postati dvojezična? Uz to morete mi reći kako izgleda hrvatski odgoj u čuvarnici?

– U čuvarnici momentalno nimamo problemov, imamo naše hrvatske odgojiteljice ke su, mirno morem reći, u svojem djelu peldodavne, a isto to morem reći i za tri učiteljice u školi. Onde sada takorečeno imamo narodnosno podučavanje hrvatskoga jezika, ali ja sam s dvojezičnošću malo skeptičan. Mislim da bude dvojezično podučavanje ima druge kriterije, s kojimi mi trenutačno još ne raspolažemo, ali nismo zrasli k tomu. Ako to bude mogla samouprava napraviti i sve kriterije ispuniti ke prahamo, onda sam, naravno, za to kot predsjednik Hrvatske manjinske samouprave da bude dvojezična nastava kod nas, ali kako to izgleda, na to još moramo malo čekati.

Kako stojte na vjerskom polju? Je li vjeronauk u školi na hrvatskom jeziku?

– U školi nažalost nimamo vjeronauk na hrvatskom jeziku. I naš duhovnik je Ugar, on ne govori hrvatski jezik, ali mašu služi svaku

nedilju polovično hrvatski, polovično na ugarskom jeziku. To nikako nij dost i rijetko dobijemo duhovnika na priliku, iako mi imamo dva Bizonjce u Juri ki dojdeju va ljeti dva-tri put hrvatsku mašu služiti. To je premalo, ali to je poznato da Hrvati su vjerni ljudi. S tim nimamo problemov kad i va Bizonji hodiju jako čudami va crikvu i sigurno bi rado na hrvatskom jeziku mašu posluhnuli, ali ja si mislim da to neće biti tako friško da ćemo jednoga hrvatskoga dušobrižnika dostati. Nažalost ...

Bizonja je ovde u trokutu u zavidnoj situaciji glede partnerstva. Blizu ste Slovačke, blizu ste i Austrije, a imate prijatelje, koliko nam je poznato, i u matičnoj zemlji?

– U Austriji imamo prijateljstvo s Bijelom Selom (Pama), a ja si mislim da će ova veza i nadalje ostati. U Hrvatskoj smo proveli jedan lip vikend prošlo ljeto kod naših prijateljev u Šenkovcu, a ti si nam pri tom jako čuda pomagala. Nastupali smo pri nji s našim jačkarnim zborom i tamburaši. Oni su nas jako rado posluhnuli i srdačno su nas primili. Mi smo je sad pozvali na naše približavajuće hrvatske dneve, na koncu majuša. Ufam se da će i ova veza durati, još bolje ojačati i ja si mislim prik tovaruševe smo bliže zašli i našoj matičnoj zemlji. U susjedstvu, četire kilometare daleko od nas je Čunovo i Hrvatski Jandrof. Tamo isto tako živiju Gradišćanski Hrvati, s njimi imamo uz prijateljske i neke rodbinske veze ke, naravno, i dandanas još egzistiraju. Za našu budućnost je jako važno da ova sela zopet čvršće kontaktiraju kad je Europska unija jur omogućila da budu granice zginule. A to je i zato dobro da naša kultura i naš hrvatski jezik i pomoću spomenutih susjednih sel i nadalje ostane u ovom kraju.

BUDIMPEŠTA – Od 29. ožujka do 1. travnja održan je 30. međunarodni sajam turizma „Utazás 2007“ – najveći turistički sajam u ovom dijelu Europe. Na 18.355 četvornih metara turističku ponudu predstavilo je 850 izlagača, od kojih 173 inozemna iz 54 zemlje, a ove godine sajmu je nazočilo i do sto tisuća posjetitelja. Počasni gost sajma bila je Republika Češka, a nastupila je i Hrvatska sa svojom turističkom ponudom.

Hrvatska je za mađarske građane najvažnija inozemna odmorišno odredište, a na ovome sajmu svoju turističku ponudu izložila je na 164 četvornih metara. Ove godine, najviše do sada na štandu Hrvatske turističke zajednice pojavili su se i izlagači; Turistička zajednica Šibensko-kninske županije, Turistička zajednica otoka Krka, Turistička zajednica grada Novi Vinodolski, Turistička zajednica mjesta Lopar,

Turistička zajednica mjesta Fažana, Kamp „Straško“, Hoteli „Valamar“, Turistička agencija „Dalmacija Holiday“. Voditelj hrvatskoga štanda bio je Ivo Eškinja, ravnatelj Turističke zajednice grada Biograda.

Mađarska po broju dolazaka i noćenja, i u 2006. godini, nalazi se na 6. mjestu sa 402.782 dolazaka i 2.196.365 ostvarenih noćenja.

ZAGREB – Hrvatska i dalje ima najčistije more na Sredozemlju. Pokazalo je to šesto ispitivanje sanitarne kakvoće vode koje je provelo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Od 863 lokacija duž obale od Istre do Dubrovnika, na 846 mjesta, odnosno na 98 posto provjerenih mjesta, more je više nego pogodno za kupanje. Pritom je bitno istaknuti da je na 571 lokaciji, odnosno u 66,16 posto slučajeva, more visoke kakvoće!

Premda je na mnogim mjestima komunalna infrastruktura, ponajviše kanalizacija, neprilagođena broju turista, loši rezultati zabilježeni su samo na 17 lokacija, od čega je more umjereno onečišćeno na njih 15, a samo na jednome mjestu more je jače onečišćeno.

Najviše onečišćenih lokacija zabilježeno je u Splitsko-dalmatinskoj i Primorsko-goranskoj županiji u kojima je prekontrolirano i najviše plaža – njih 371. U obje županije nalazi se po pet lokacija s jače onečišćenim morem, no u Primorsko-goranskoj županiji nalazi se i jedna s jače onečišćenim morem – riječ je o plaži ispred hotela »Park« u Rijeci. Osim na ovoj plaži, zabrana kupanja uvedena je i na gradskoj plaži u Pločama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Kako je objasnio Davor Mance iz Odjela za zaštitu mora i priobalja pri Ministarstvu zaštite okoliša u Rijeci, kupanje na gradskoj plaži u Pločama zabranjeno je jer zagađenje mora na tome mjestu prelazi godišnje granične vrijednosti, pa je, unatoč nešto boljemu trenutačnom stanju, kupanje izričito zabranjeno.

Prošlogodišnji rezultati ispitivanja na hrvatskoj obali čak su bolji od onih iz dosadašnjih analiza, kad je potvrđeno da je naše more nekoliko puta čistije od mora u Italiji, Španjolskoj i Francuskoj, dakle naših izravnih turističkih konkurenata. Također, kako tvrdi Mance, Hrvatska kakvoću svog mora ocjenjuje mnogo strože nego druge europske zemlje.

»Europska direktiva za kontrolu kakvoće mora za kupanje ima dvije vrste kriterija – strože preporučene i blaže obvezne. Hrvatska, za razliku od drugih zemalja, odlučila je primjenjivati preporučene europske kriterije kao obvezne, jer je Jadransko more zatvoreno i dosta plitko.

Stručnjaci su se odlučili za strože parametre da bi ga što bolje sačuvali«, zaključuje Davor Mance.

Pošteni varalica

Druga ovogodišnja premijera u Hrvatskom kazalištu Pečuh, Antun Karagić: Pošteni varalica u režiji Lászlóa Bagossyja

Pošteni varalica drama je Antuna Karagića koja je 1. travnja premijerno izvedena u petnaestoj godini postojanja hrvatskog teatra u Mađarskoj na sceni Hrvatskoga kazališta Pečuh. Treći je to Karagićev dramski tekst uprizoren u Hrvatskom kazalištu: Rastatkinja, (9. travnja 1993. godine), Katica (19. prosinca 1995. godine) i Pošteni varalica (1. travnja 2007. godine) Uvijek se obradujemo kada na sceni vidimo pučku igru, k tome komediju, tekst domaćega autora, kojih je tako malo, a suvremenih uopće i nema, jer znamo kako upravo takva kazališna uprizorenja najviše i voli hrvatska kazališna publika na mađarskim prostorima.

Naši glumci, kako ih odmilja zovemo, uz nekolicinu profesionalaca i mnogo amatera zaljubljenika kazališnih dasaka pokazali su nam još jednom uz pomoć redatelja Lászlóa Bagossyja da i te kako dobro rade svoj posao.

Sve ono što zaokuplja Karagića i njegov svijet, proizlazi iz očajničke želje da se sačuva bunjevština koja sve više uzmiče pred nesmiljenom mađarizacijom i propada u svojoj dekadansi. Sve naznake rečenoga nalazimo i u ovome dramskom tekstu kojega Karagić za svoga života nije tiskao. Novopečeni bogataš, grošičar gazda Marko, njegova žena snaša Manda, Markova plaćena ljubavnica, Ankica, nadničarka i kućna pomoćnica koja vrti konce ove igre, konjokradica Bariša, Ankičin ljubavnik, konjokradica Ciganin od kojega gazda Marko kupuje konje, Ankičin muž koji nije ni za što, komšinica Markova baba Ivanica koja vidi i čuje i ono što treba i ono što ne treba, pohlepni župnik s bilježnikom i kapelanom koji je zaboravio da je Bunjevac, sjeti se toga tek kada zasniva tambura i popije se rakija; tu je još Markova služavka, svirci i neizostavni plesači. U sat i nešto igre na sceni koju je potpisao Gábor Kazinczy, u kostimima Laure Bagossy, dramaturgiju Katje Bakije, koreografiju Éve

Bálint, redateljsku asistenciju Katice Bunjevac, otišli smo na trenutak u bogatu bunjevačku kuću tridesetih godina prošloga stoljeća.

Stipan Đurić (Marko), Eva Polgar (Manda), Erika Žarac (Ankica), Slaven Vidaković (Bariša), András Mészáros (Borić), Rafael Arčon (Stipan), Ivo Grišnik (župnik), Zoltan Gatai (bilježnik), Elizabeta Orovića (služavka), Đula Beri (kapelan), plesači: Erzsébet Mudri i Đuro Šarošac te orkestar: Blaško Bošnjak, Tomica Taradija i Dejan Popović nasmijali su nas, ali i natjerali da se duboko zamislimo nad svijetom u kome varalica ni na koji način ne može biti pošten. Zna to i Antun Karagić, pa se o tome i propitkuje s ne malom ironijom, podsmijehom i gorčinom. Njegova drama, kao i uvijek ima i nosi neskrivenu pouku Karagićevim sunarodnjacima. *bpb*

Trenutak za pjesmu

Ivo Agatić

Hvaljen Isus i Marija

Evo, moje tilo spravlja se na put zadnji
Ostavivši ovde čeljad i kralj rodni.
Vratit će se u zemlju, nek je Božja volja,
Da počiva dugo, do uskrnog dana.

Nemila mi bolest tilo savladala,
Ali dušu moju satr nije znala.
Po zakonu našem sam se ispovidio,
Božje sveto tilo k sebi sam primio.

Duša mi u nebu odsad ima mesta,
Vidim dragog Boga, oko njeg sve blista.
I naša Gospoja kraj njeg sidi slavna,
Njima želim pivat radosno iz srca.

Al sad još na zemlji posljednji blagoslov
Primito od mene dok ne krenem na put.
Samo za vas žudim, samo vas milujem,
Mili moji virni, redom sad vas zovem.

Prvo ženo moja Đulo, moja ti si.
Da te pomilujem bližje lisu dođi.
Ti razumna žena uvik si mi bila,
U teškoj bolesti lipo me dvorila.
Četrdeset i jednu godinu sa mnom
Provela si život, Bog ti dao milost.

Sad od tebe se praščam, Joso sine rođeni,
S Mariškom s dicama želim lipo živi.
Mamu ne ostavi, na nju brigu vodi,
Otac tvoj od tebe zadnji put to želi.

Ovamo si došo i ti šogor-Joso Zorić
S Katicom ti ženom da me do groba pratiš.
Živite sa svojima, ja vam sad to želim,
Dugo i u srići, o, ljubezni moji.

Drugi šogor sridnji Franjo Zorić, rode,
Sa ženom Mariškom koj' ste sada ovde.
Želim da oluja ne kida vam život,
Živite sa svojima, imajte radost.

Najmlađi šogor i kum Nikola Zorić
S kumom Marijom zadovoljno živi.
Mlogo radosti imajte sa vašom kćerkom,
Za vas molim sada, ostanite s Bogom.
Budite i odsad prijateljski, lipo
S mojim ostalima uvik dobro, virno.

Sad od vas se praščam, svi rodovi moji,
Komšije, znanci, pratioci virni.
Molite se za me, i ja Boga prosim
Da i vama da slavu jednoč u nebesi.

Al sada pratite tilo mi do groba
Gdi će tilo imat počinka dugoga.
Isusova Majka sad Sinka ti moli
Da ne gleda grije, dušu u raj primi.

Hvaljen Isus ime i Majke Marije!
S Bogom, mili moji, s Bogom ostanite.

Redatelj László Bagossy o Poštenom varalici

Antun Karagić ... čudnovatog li autora!

S naslovom „Pošteni varalica“ Antun Karagić napisao je pučki igrokaz – iz vremena otprije 100 godina. Po shemi pučkih komada čovjek bi pomislio da će priča glasiti o osiromašenom plemiću, o paoru nadničaru koji se ne može izdignuti iz siromaštva ili o služavki čiste duše ... Da bi vjernost i poštenje na kraju dobilo zasluženu nagradu.

Umjesto toga: u igri se pojavljuju lopovi, varalice, izrabljivači, paraziti koji se snalaze i u najoskudnijim vremenima. To su problemi koji muče ljude današnjice, dapače i nas same.

Kako bismo mogli nabavljati jeftino, a prodavati skupo?

Kako možemo s pomoću novca steći vlast i ljubav?

Kako možemo prema vlastitim interesima utjecati na svoju sredinu?

S ponekim, naizgled oprostivim, cakama kako steći neke prednosti?

Kako uza svoju zavoditi tuđe žene, kćeri?

Kako otkupiti vjeru i ljubav tuđih ljudi da bismo ih poslije bacili na smeće kao rabljeno ruho?

I kako bi se u svim tim majstorijama makar samo moralno slomili?

Doduše, autor spisateljskim i dramaturškim nadahnućem previše obdareno nije uprizorio ovu, što se žanra tiče, bogatom erotikom obojenu priču, gledatelji će napustiti gledalište ipak s nekom moralnom poukom. Ne mogu vjerovati da će itko prepoznati u junacima ove priče samoga sebe ili svoga susjeda, znanca, rođaka ili prijatelja, zasigurno će to zamijetiti u pojedinom karakterističnom naglasku ili glumačkoj gesti.

Dakle, mozak na pašu ... opustite se ...

A smijeh? Njega i tako nikad dosta!

„Ej, Novo Selo, drago selo moje, u tebi je sve veselje moje“

75. rođendan novoselskoga gajdaša Pave Gadanjija

Dana 31. ožujka slavio je svoj rođendan po cijeloj državi poznati i omiljeni gajdaš Pavo Gadanji. Povodom toga lijepoga dana čestitali su mu njegova obitelj, rodbina, prijatelji svirači.

Čika Pavo rodio se 1932. g. u vrlo siromašnoj obitelji u Novom Selu. Prezime im je bilo Gorjanac što je njegov otac zbog poslovnih razloga promijenio na Gadányi. Kada je imao tek šest godina, otac mu je umro. Majka Manda morala je raditi svugdje po čitavoj županiji kako bi othranila svoga sina. Mali Pavle se odgajao kod rođaka.

Od 1949. g. nastavio je školovanje u Šeljinu, a poslije dvije i pol godine radi kao stolar u Novom Selu. Tada su ga zvali u vojsku na dvije godine, u Kiskőrös. Od 1951. g. radi u Dunaújvárosu i u Pečuhu.

Godine 1955. oženio se Jagom Kovačević. Prije dvije godine imali su „zlatnu svadbu“. Za godinu dana im se rodio sin Tibor. Godine 1959. stupio je u mjesnu poljoprivrednu zadrugu gdje je radio kao stolar. Poslije 23 godine radnog vremena mijenja svoje radno mjesto i postane proizvođač povrća, najprije kod ÁFÉSZ-a, a poslije kao poduzetnik. Od 1992. je u mirovini, ali i dandanas aktivno vodi obiteljsko poduzeće. Glazbom se počeo baviti već kao srednjoškolac. Svoje prve tambure napravio je sam. Sviranje također nije učio ni od koga. Počeo je svirati u mjesnom orkestru. Svake subote i nedjelje su zabavljali Novoseljane. Od 1956. mijenjaju se članovi orkestra, počeli su svirati i harmoniku, ali Pavo je ostao kod tambure.

Godine 1974. umro je njegov najbolji prijatelj, svirač iz tog sastava. Tada Pavo mijenja tambure na gajde. Blizu njegove kuće u Novom Selu je živio jedan stari dudaš koji mu je rekao da Pavo nikad neće moći napraviti dude

samostalno. Izenadio se kada mu je Pavo pokazao svoje prve dude kako lijepo sviraju. U ono doba mladi nisu voljeli to glazbalo. Kada je Pavo počeo surađivati s mjesnom plesnom grupom Drava, gajde su postale sve omiljenije. Najveće uspjehe su postigli u državnom programu „Röpülj, páva“ i na folklornom festivalu u Zagrebu 1976. g.

Od 1978. g. surađuje s Jozom Romolicem i Đurom Dudašem, legendarnim narodnim pjevačima iz Lukovišća. Često nastupa s kulturnim umjetničkim društvima Baranja i Tanac iz Pečuha. Od 2003. g. svira s pjevačkim zborom Vunenaš iz Novog Sela.

Tomislav Bunjevac

ZAGREB – Književnu nagradu „Grigor Vitez“, koja ove godine slavi 40. obljetnicu osnutka, dobili su književnica Višnja Stahuljak te likovni umjetnici Dražen Jerabek i Tomislav Zlatić. Višnja Stahuljak nagrađena je za knjigu „Bijeli zec i drugi igrokazi“ (Školska knjiga), Dražen Jerabek za ilustracije u slikovnici „Gorski duh“ Želimira Hercigonje (Naklada Haid), a Tomislav Zlatić za ilustracije u knjizi „Esperel – grad malih čuda“ Sanje Lovrenčić (Školska knjiga). Četrdeseta obljetnica nagrade obilježit će se 23. ožujka u Zagrebačkom kazalištu lutaka, kada će se i laureatima uručiti nagrade, a tim povodom pripremljeno je izdavanje monografije te knjige s novim pričama i pjesmama dosadašnjih dobitnika.

OGLAS

U gostionici na makarskoj rivijeri tražimo barskog miksera, konobara, poslužitelja kod pulta (gospode u prednosti), kuhara, kuhinjskog pomoćnika, noćnog portira dobre pojave od kraja svibnja do kraja rujna, koji govori mađarski i ima hrvatsko državljanstvo. (U prednosti su osobe koje govore i engleski ili njemački.)

Smještaj je osiguran, uz mogućnost dobre plaće, u lijepom okolišu.

Obavijesti: 06-70-312-1835.

MOHAČ – Hrvatska manjinska samouprava, uz državnu potporu, svake godine dobiva i novčanu pomoć od grada Mohača za svoj rad – reče nam među inim predsjednica Marija Barac Nemet. Ona već devet godina obnaša dužnost predsjednice, a od lanjskog listopada imaju i dva nova člana, članove Šokačke čitaonice, s kojima vrlo lijepo surađuju. Ovih dana planiraju proračun i program rada za ovu godinu. Među najuspješnijim programima svake godine ističe posjete kazalištu u Osijek, i gostovanja u Belom Manastiru. To je prilika da mohački Šokci uživaju u hrvatskoj riječi. Vrlo su omiljena i hodočašća u matičnu domovinu, ove godine planiraju put u jedno svetište blizu Zadra. Dobra je suradnja s Čitaonicom, čiji rad i materijalno podupiru, a organiziraju i zajedničke programe.

BUDIMPEŠTA – Potkraj predprošloga vikenda u športskoj dvorani „László Papp” u Budimpešti održan je XXVI. Zemaljski susret plesačnica. U subotu i nedjelju ljubitelji narodnoga plesa i glazbe čekali su bogati sadržaji na više mjesta. Na večernjem gala programu u nedjelju 1. travnja, predstavila se i hrvatska folklorna skupina iz Petrovog Sela s koreografijom Vašarsko šarenilo.

TRAJŠTOF – Gradišćanskohrvatska jezična komisija od svojega utemeljenja 1995. ljeta do danas normirala je skoro 3200 izrazov i frazov. Komisija djeluje u okviru Znanstvenoga instituta Gradišćanskih Hrvatov. Pitanja na komisiju se moru staviti e-mailom i telefonski Znanstvenomu institutu sa sidišćem u Trajštofu. Polag peljača komisije Joška Vlašića, normiraju u jednoj sjednici većputi 40 do 50 riči, a većputi i manje, ako su to hakljiva pitanja. Vlašić: „Svaki jezik kot živ organizam se minja, to je prvo. A drugo je da nijedan rječnik na svitu nije kompletan.” Gradišćanskohrvatska jezična komisija se sastaje jednoč u misecu.

Suradnja Mohača i Belog Manastira

Dugogodišnja prijateljska suradnja Mohača i Belog Manastira sve je intenzivnija. Više puta godišnje organiziraju se susreti gradonačelnika, kulturnih društava i njihovih voditelja, a u svemu tome, kako nam reče predsjednica Marija Barac Nemet, od samih početaka sudjeluje i Hrvatska samouprava. Prema njezinim riječima, tako su se oblikovali i neposredni ljudski odnosi, što je u naše vrijeme vrlo važno: «Imamo velik udio u primanju uzvanika, gostiju iz Hrvatske, jedna je od naših zadaća upravo ta da udovoljimo tome i tako zastupamo Hrvate, mohačku Šokadiju, kako se to tiče» – dodaje Marija Barac Nemet. U to smo se mogli uvjeriti i za nedavnog posjeta gradonačelnika i dogradonačelnika Belog Manastira prigodom Pohoda bušara u Mohaču. Čelnike prijateljskog naselja, kako je to već dugogodišnji običaj, tom je prigodom u svom uredu primio gradonačelnik József Szekó sa svojim suradnicima. Susretu su nazočili dogradonačelnik Belog Manastira Vladimir Kedmenc i pred-

projektima. Čelnici se susreću više puta godišnje, usklađuju se zajednički pothvati, tako da je prijateljska suradnja Mohača i Belog Manastira dugotrajna i duboka.

«Ono što mene posebno raduje, to je da surađujemo dosta na poslovnom planu, dosta mađarskih ulagača ušlo je u poslovnu zonu Belog Manastira. Zajedno određujemo projekte prema EU, šport, kulturu i sve ostalo. Lani smo imali zajedničke projekte. To su prije svega gospodarski projekti jer zajednički nam je cilj smanjiti nezaposlenost, pronaći usporedne projekte. Sa zadovoljstvom mogu reći da smo s gradonačelnikom Szekóom posredovali oko susreta predsjednika Sabora i Parlamenta. Prvo je bio domaćin Mohač, a zatim je uslijedio susret u Hrvatskoj, u Baranji. Manjinske zajednice moraju biti mostovi prijateljstva među narodima, među državama i naseljima» – naglasio je Davorin Bubalović s obzirom na postojanje značajnih manjinskih zajednica, hrvatske u Mohaču i mađarske u Belom Manastiru.

Slijeva Davorin Bubalović, József Szekó, Vladimir Kedmenc i Marija Barac Nemet

sjednica Hrvatske samouprave Marija Barac Nemet. U srdačnom i prijateljskom razgovoru, između ostalog, razmotreni su i budući zajednički projekti, ponajprije unijski natječaj. Prijateljska suradnja Mohača i Belog Manastira uspostavljena je još 1960-ih godina, a od tada ona je imala samo uspone – istaknuo je gradonačelnik Belog Manastira Davorin Bubalović prilikom posljednjeg posjeta gradu Mohaču.

Kako uz ostalo reče, veze dvaju gradova posljednjih godina su se pojačale nakon što je Mađarska ušla u EU, Hrvatska je na pragu ulaska, ali već sudjeluju u zajedničkim

Na kraju je istaknuo kako će 2007. godina biti obilježena brojnim zajedničkim projektima prema EU. U pregovorima su s Mohačem oko stvaranja zajedničkoga stručnog tima koji će raditi na tome. Tu je grad Mohač otišao dalje, ima nekoliko profesionalaca samo za pisanje natječaja za projekte EU. Stoga oni mogu samo učiti od Mohačana, koji su izrazili dobru volju da im pomognu u nominiranju projekata. Suradnja se nastavlja i osobnim povezivanjem, razmjenom djece. A ne samo osobna, već i povijesna povezanost dvaju gradova mora rezultirati uspjehom.

S. Balatinac

Semelj

Natjecanje vinara

Nedaleko od Pečuha smjestila su se sela Semelj i Šaroš. Dva naselja s vrijednim i marnim ljudima koji na svojim padinama imaju uređene vinograde iz kojih svake godine pune bačve dobrim vinom. Već nekoliko godina zaredom, u organizaciji seljske i šaroške mjesne samouprave, jedne godine u Semelju, druge u Šarošu, ove godine u seljskom domu kulture organizira se natjecanje vinogradara.

Mijo Mijatović

Emil Kollár

Kako nas je obavijestio seljski načelnik Pál Kovács, 23. ožujka, kada je u seljskom domu kulture upriličeno proglašenje rezultata ovogodišnjeg natjecanja uz bogati kulturni program, druženje, dobru kapljicu i izvrsna jela te uz orkestar Badel, na natjecanje je pristiglo 70 uzoraka što bijelih, što crnih vina.

Ovo zajedničko natjecanje lijepa je stvar, kaže Pál Kovács, jedne smo godine u Šarošu, druge u Semelju. Najpoznatiji su naši uzgajivači po svojim bijelim vinima koji čine i 80% uzoraka. Ocjenjivački sud, na čijem je čelu poznati vinar István Havrán, uz pomoć Gabi Bošnjak, Katalin Karádi, Andrása Lustiga i Emila Kollára nije imao nimalo lagani zadatak pri ocjeni pristiglih vina. Uza seljska i šaroška vina natjecanju su sudjelovala i vina iz Egraga, Kukinja i Pečuha. Ovogodišnje natjecanje pokazalo je kako su vina nešto slabija od lanjskih. Među bijelim vinima najbolji i najzastupljeniji su talijanski i rajnski rizling te chardonay, a između crnih vina najzastupljenija je sorta oporto i frankovka. I seljski načelnik je dobar vinogradar i on sudjeluje iz godine u godinu ovom natjecanju. Ima 720 čokota i proizvodi oko tisuću litara vina godišnje, a vinom i vinogradom se bavi tek iz hobija. Ovo natjecanje okuplja zajednicu i daje život selu. Okupilo se gotovo cijelo selo. Tako i danas imamo 450-ak gostiju, što je za ovako malo selo velika stvar. Mi smo i članovi takozvane pečuške vinske ceste te se u budućnosti želimo aktivnije uključiti u vinski turizam – govori mi Pál Kovács koji je već

peti ciklus zaredom načelnik sela Semelja, što je velika čast i velika odgovornost. U Semelju djeluje Hrvatska manjinska samouprava. Načelnik kaže kako žele što prije obnoviti dom kulture građen 1960. godine. Žele u Semelju utemeljiti hrvatsko kulturno središte; plan je to star već nekoliko godina, ali Semeljci nisu odustali od njega. U Semelju danas stanuje 452 osobe, od čega ima stotinjak djece, 160-ak umirovljenika, a ostalo stanovništvo je aktivno. Uredno i uređeno selo s vrijednim ljudima nema ni školu ni vrtić, ali samouprava pomaže djecu koja pohađaju osnovnu, srednju školu ili fakultete. Mnogo se troši na redovitu pomoć djeci za školovanje, kupnju udžbenika i prigodne poklon-pakete za Božić. Živi se od toga što se nema ništa, jer kad bi u selu imali ustanove, ništa ne bi mogli. Semeljci pripadaju egraškoj župi. U Semelju danas živi 60-ak posto Hrvata Bošnjaka. Zbog blizine Pečuha i to selo postaje sve privlačnije mjesto stanovanja, kupuju se stare kuće, grade se nove, selo se razvija. Samoupravu čini šest zastupnika od kojih su njih trojica Hrvati, radi se zajedno za selo, kaže načelnik. Tako je nedavno na poticaj Hrvatske samouprave pokrenut tečaj hrvatskoga jezika koji pohađa dvadesetak zainteresiranih, a u selu postoji i djeluje plesna skupina koju također pomaže i podupire mjesna samouprava.

U programu proglašenja seljsko-šaroškog natjecanja vinara nastupio je Mješoviti pjevački zbor i orkestar Ladislava Matuška kojega čine Kukinjčani, Semeljci i ljudi dobre

volje koji vole i znaju plesati, pjevati, odnosno svirati. Nakon prekrasnoga programa, koji je oduševio sve nazočne, prišlo se proglašenju rezultata. U ime ocjenjivačkog suda, predsjednik suda István Havrán reče kako je na natjecanje pristiglo 70 uzoraka (51 uzorak bijelih i 19 crnih) vina. Osvojeno je devet zlatnih, 22 srebrnih i 15 brončanih diploma za bijela vina. Crna vina su osvojila tri zlatne, jednu srebrnu i deset brončanih diploma. Sveukupno je dodijeljeno 12 zlatnih, 23 srebrne i 26 brončanih diploma. Najboljim vinarom proglašen je Emil Kollár iz Šaroša koji je dobitnik ovogodišnjega seljskog i šaroškog prijelaznog kupa kao vinar s apsolutno najvećim brojem osvojenih bodova: 103 boda je dobio za svoj talijanski rizling. Najbolje crno vino natjecanja jest portugizac Semeljca Đure Srimca. Posebnu nagradu dobio je Semeljčan Mijo Mijatović za svoj talijanski rizling (nehrđajuću bačvu od 25 litara). Bačva je dar Tibora Šarošca. Svi su natjecatelji dobili spomenice i prigodne poklone.

bpb

Tjedan hrvatskoga jezika

Brojni programi okupili su učenike, nastavnike škole i njihove goste s pomoću kojih je dočarana ljepota i snaga materinskoga jezika. Školsko predvorje bilo je u znaku Tjedna. Izložbe nošnji, fotografije, tekstovi. Djeca su nakon prijepodnevnih nastava i u poslijepodnevnom satima mogla naći zanimljive sadržaje. Tjedan je otvoren svečanim programom u kojem su nastupili i učenici i nastavnici. Pjesma, ples i recitacija, svečani govori, te plesačnica uz Orkestar Vizini obilježili su ponedjeljak.

Utorak je bio u znaku natjecanja u kazivanju stihova za učenike nižih razreda osnovne škole te za gimnazijalce. Mnogi su pokazali kako i na koji način interpretiraju stihove hrvatskih pjesnika, a ocjenjivački sudovi nisu imali nimalo lagan zadatak između dobrih izabrati najbolje. Svojski su se pripremala djeca u danima koji su prethodili školskom natjecanju. Održana su prednatjecanja po razredima, pa su najbolji mogli sudjelovati i školskom natjecanju. Uz natjecanje u kazivanju stihova održana je i novinarska radionica Hrvatskoga glasnika koju je vodila

Već je uobičajeno da se u hrvatskoj pečuškoj školi u spomen na Deklaraciju o položaju i nazivu hrvatskoga jezika, koja ove godine slavi 40. obljetnicu, posebna pozornost poklanja hrvatskome jeziku i programima na tom jeziku. Tako je bilo i ove godine od 26. do 30. ožujka.

glavna urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj, a sudjelovali su joj učenici viših razreda osnovne škole koji su željeli više saznati o novinarstvu i poslu kojim se bave novinari te o tjedniku Hrvata u Mađarskoj. Istoga dana učenici su mogli pogledati i zanimljivu predstavu lutkarskoga kazališta iz Mostara pod naslovom Zid od brašna. Predstava je nastala na tekst Jasena Bokoa u režiji Lawrencea Kiirua. Bila je to prava kazališna poslastica za djecu jer radi se o predstavi koja i u matičnoj kući u Mostaru očekuje svoju premijeru 13. travnja. Pouka je priče što se sve čovjeku može dogoditi ako učini »griješ« protiv uobičajenoga vladanja. Na kraju obvezatno biva kažnjen. Mlada ekipa na čelu s Petrom Šurkalovićem, ravnateljem mostarskoga kazališta, oduševila je našu djecu.

Srijeda je bila u znaku natjecanja u crtanju te natjecanja u kazivanju stihova za učenike viših razreda osnovne škole. Istoga dana predstavila se Nakladnička kuća »Hrvatska riječ« iz Subotice. Gosti Milovan Miković, Zvonko Sarić i Zvonimir Perušić predstavili su izdavaštvo Hrvata u Vojvodini i Hrvate u Vojvodini, književni časopis Klasje, te tjednik Hrvata u Vojvodini Hrvatsku riječ. Tribinu je vodio suradnik Hrvatske redakcije Mađarskoga radija Tomo Füri. Priredba je ostvarena u organizaciji pečuške hrvatske škole i Matice hrvatske Pečuh. Gosti iz Subotice donijeli su i poklon-knjige za školsku knjižnicu te za redakciju na hrvatskome jeziku Mađarskoga radija. Istoga dana odigrana je još jedna kazališna igra. Gosti su bili učenici šeljinske

osnovne škole koji su sa svojim nastavnikom Robertom Rantom pokazali kako oni glume, plešu i pjevaju, naravno, na hrvatskom jeziku.

Četvrtak je bio u znaku kulturne baštine gradišćanskih Hrvata. Razgovaralo se o njihovoj kulturnoj baštini riječju, slikom i poezijom uz pomoć pjesnika Lajoša Škrapića. Svečano proglašenje rezultata Tjedna i ponajboljih učenika raznoraznih natjecanja održano je u petak u prvome školskom satu u predvorju škole gdje su se okupili svi učenici. Najbolji su nagrađeni prigodnim poklonima i spomenicama, a potom su po razredima i po skupinama održani kvizovi.

Bilo je mnogo smijeha i šale, djeca su se dobro zabavljala te su i puno toga naučila u još jednome programima bogatome Tjednu hrvatskoga jezika.

B. P. B

Foto: Ákos Kollár

Tjedan hrvatskoga jezika i radionica Hrvatskoga glasnika

U sklopu Tjedna hrvatskoga jezika koji je od 26. do 30. ožujka održan u pečuškom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže, 27. ožujka održana je i novinarska radionica Hrvatskoga glasnika koju je vodila glavna urednica tjednika Hrvata u Mađarskoj Branka Pavić Blažetin. Radionici su sudjelovali učenici viših razreda pečuške hrvatske škole: Marko Kitonjić, Perica Balaž, Amina Aliustić, Lacika Ticiána, Mirela Rónai, Tihana Vasić, Judita Jerant, Žofika Kalmar, Jelena Jorgić, Feri Kiss, Agi Maksimović, Reka Fulmer, Vjekoslav Blažetin, Diana Blum, Melanija Kovač i Ester Grajić. Osim što su se upoznali s tjednikom Hrvata u Mađarskoj, učenici su i napisali nekoliko radova koje donosimo na našoj Maloj stranici.

Izradila: Dijana Kovač
iz Fičehaza

ma. Tamo svatko priča što je bilo na satu, kod kuće, i ludi se, sve dok ne zazvoni školsko zvono i ne pozove nas na novi školski sat. Nakon nastave idemo ručati u našu prekrasnu blagovaonicu, gdje nas svaki dan čekaju veoma fina i ukusna jela. Popodne učimo u školi, a poslije toga oko pet sati idemo kući. Mislim da bi svako dijete rado išlo u ovu školu.

Mirela Rónai, 6. razred

Moja omiljena pjevačica

Moja omiljena pjevačica je Severina Vučković. Imam sve njezine CD i kasete. Jako volim kako ona pjeva, jer ima prelijep glas koji mi se dopada. Sve njezine pjesme su o ljubavi. Pjesma pod naslovom «Moja štikla» po meni je najbolja do sada. S tom je pjesmom lani nastupila i na Eurosongu. Mnogima se ta pjesma, a i Severina nisu sviđali, ali meni je ona najdraža pjevačica. Ona ima prelijepu dugu crnu kosu, a kada je na televiziji, uvijek je nasmijana i vesela. Moja je najveća želja da je i osobno upoznam. I samo još to: Najslađa mi je kada nije našminkana.

Tihana Vasić, 6. razred

Sedmi razred pečuške hrvatske škole

U cijeloj našoj školi naš sedmi razred, to jest mi, najsmješniji smo i najbolji. Sedamnaestero nas je u razredu, a najdraži sat nam je, naravno, prazan sat. Naša razrednica je Žanet Vörös, koja se jako trudi oko nas, a mi joj to i ne zahvaljujemo kako bi trebalo. Uvijek imamo neki problem u razredu s nastavnicima zato što smo veoma živahni. U školu idemo samo zato da možemo igrati stolni nogomet, biljar i da ne umremo od gladi. Najljepša i najbolja škola u Pečuhu je naša. Volimo se smijati i zežati, pričati viceve. Ne volimo učiti. Ima mnogo incidenata. Tako su se dva naša učenika nedavno potukla, a doravnateljica škole je pri tome rekla da drugi put u gledalište zovemo i nju kako bi mogla gledati naš «boks», ali neka to učinimo vani na dvorištu, a ne u učionici. Volimo jedan drugoga, i svi smo dobri prijatelji. Nastavak u sljedećem broju Hrvatskoga glasnika, ali napomenimo kako je najvažnije da ćemo upravo mi ostati najbolji razred u povijesti naše škole!

Feri Kiss, Jelena Jorgić i Vjekoslav Blažetin, 7. r.

Kad ne bi bilo škole

Kad ne bi bilo škole, svi bi učenici bili pomalo glupavi. Ne bi znali ni čitati ni pisati. Onda nitko ne bi mogao pričati priču za laku noć svojoj djeci. Nitko ne bi znao računati. A učitelji ne bi imali što raditi. Djeca ne bi znala ni svirati ni pjevati, ne bi znala crtati, ne bi znala engleski jezik. Nitko ne bi znao napisati ni svoje ime. I ne bi razumjeli jedni druge jer bi govorili pogrešne riječi.

Amina Aliustić, 4. razred

Moj razred

Moj razred je dobra zajednica. Ima nas petnaestero. U razredu ima mnogo dobrih učenika, od kojih je svatko u nekom predmetu veoma dobar. Na kraju našega hodnika je stol za stolni nogomet koji smo mi osvojili na natjecanju što ga je raspisala Croatica Kht. Kada smo bili u nižim razredima, često smo se natjecali u stolnom nogometu, i obično su dečki bili pobjednici, ali ako je s nama, curama, igrala učiteljica Gabi, onda smo mi pobijedili. Naša razrednica se zove Marija Jakšić Popović. Ako imamo neki problem, uvijek možemo računati na njezinu pomoć. Naši dečki veoma su nestašni, stalno se ganjaju po hodnicima škole, a i mi znamo napraviti velike nestašluke i gluposti. Dobro poznajemo jedan drugoga i volimo biti zajedno.

Judita Jerant i Žofika Kalmar, 6. razred

Najdraža učiteljica

U našoj školi ima mnogo dobrih učitelja, nastavnika i profesora, ali među njima za nas je NAJNAJNAJMLIJA nastavnica Žuža Kečkeš. Ona u osnovnoj školi predaje povijest, a i doravnateljica je naše osnovne škole. Ako bilo koga pitate u našoj školi, svi će vam kazati da veoma vole povijest upravo zbog nastavnice Kečkeš. Ona nam mnogo pomaže i u učenju, a i kada imamo privatnih problema. Prema nama se odnosi kao naša druga mama. Njezini sinovi su također pohađali našu školu i jako su zgodni. Svake godine nastavnica Kečkeš nas priprema na natjecanje iz hrvatskoga narodopisa. Tako smo lani išli na Državno natjecanje iz narodopisa, a i ona nas je pratila. Nakon proglašenja rezultata

odvela nas je u Westend City Center na ručak, a pogledali smo u Nacionalnom kazalištu i predstavu «Az élet álom». Nadamo se kako će i sljedeći naraštaji učenika pečuške hrvatske škole upoznati nastavnicu Kečkeš i da će ona još dugo godina raditi u našoj školi.

Diana Blanka Blum, Reka Fulmer, Ester Grajić,
Melanija Kovač i Agi Maksimović,
7. i 8. razreda

Kad ne bi bilo škole

Kad ne bi bilo škole,
Nastavnice bi letjele
U tople krajeve.

A što bi tada lastavice?

Lastavice bi učile djecu,
A djeci kada ne bi napisala zadaću,
Laste ne bi upisale jedinicu,
Kao ni ukor ni upis u knjižicu.

Ali možda tada ne bi bilo
Nikakvih petica ni pohvala,
Stoga nastavnice neka ostanu nastavnice,
A lastavice neka lete u tople krajeve.

Marko Kitonjić i Perica Balaž, 5. razred

Naša škola

Ja pohađam osnovnu školu Miroslava Krleže u Pečuhu. Volim ovu školu jer je nova i veoma lijepa. Svatko svakoga poznaje i uvijek smo svi skupa dobro raspoloženi. Na satima se ponekad šalimo, što mi se jako sviđa. Naša je razrednica Marija Jakšić Popović, koju jako volimo. U našem razredu nema nas mnogo. To ima svoje prednosti jer se svatko sa svakim druži. Imamo u školi prekrasno predvorje gdje se okupljamo u školskim odmori-

Zaključena plodonosna godina

Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva u Kapošvaru održalo je redovitu skupštinu 27. ožujka 2007. g. Na sjednici je prihvaćeno godišnje izvješće o radu, financijsko izvješće prošle godine, razmotreni su rezultati manjinskih izbora, izneseni su novi planovi za tekuću godinu te proračun društva, a primljeni su i novi članovi.

Na sjednici Društva okupilo se mnoštvo članova i s jedne i druge strane granice, među njima Vesna Njikoš Pečkaj, predstavnica Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Antal Distl, politički savjetnik Veleposlanstva Republike Mađarske u Zagrebu, Péter Szekeres, predsjednik Društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva iz Zagreba.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika Marka Kovača vođenje sjednice preuzeo je glavni tajnik Ladislav Karas. Sve se odvijalo prema dnevnom redu, prihvatilo se izvješće predsjednika Društva Marka Kovača za 2006. g. o ispunjenju godišnjega plana rada, te financijsko izvješće za 2006. g., što je iznijela predsjednica Nadzornog odbora Erzsébet Horváth Major. Ona je istakla i u ime Društva zahvalila za materijalnu pomoć darovateljima: gradu Kapošvaru, Hrvatskom konzulatu iz Pečuha, Republici Hrvatskoj, dopredsjedniku Tiboru Čuču. Tajnik Društva priopćio je prijedlog plana rada za 2007. g., a Pavo Balatinac, član nadzornog odbora, dao je prijedlog novčano-gospodarskoga plana za 2007. g.

Društvo je 2006. financijsku godinu zatvorilo s 240 tisuća forinti, koja se svota već povećala u novoj, 2007., godini iz donacije, članarine i natječaja i sada raspolaže s 530 tisuća forinti.

Društvo je lani većinom uspjelo ostvariti program što si je isplaniralo. Predsjedništvo je zasjedalo pet puta, uvijek se govorilo o aktualnim pitanjima, više puta se raspravljalo o manjinskim izborima. Tijekom prošle godine u njihovoj organizaciji održan je Proljetni festival manjina u gradu, Društvo je organiziralo tečaj hrvatskoga jezika, nazočili su otkrivanju spomenika Nikoli Zrinskom u Čakovcu povodom obljetnice sigetske bitke, postavili su spomen-ploču hrvatskom pjesniku Antunu Nemčiću u rodnome selu Eddi, sudjelovali u programima Dana sela Velikoga Trojstva u Hrvatskoj, natjecali se u kuharskom umijeću u Ečelju i u Kaposfüredu, posjetili stočarski sajam u Vidovcu. U prosincu je održana svečana sjednica Društva kada su primili ekipu iz Bjelovarsko-bilogorske županije koji je pogledali stočarska i ratarska gospodarstva u županiji. Jedan je program izostao: izlet u Vukovar, koji će se ostvariti ove godine.

Dopredsjednik Tibor Čuč, koji je ujedno donator Društva, naglasio je uspjehe i u uspostavljanju veza preko granice, od kojih su mnoge nastale posredstvom Društva: suradnja Kapošvara s Koprivnicom, Bjelovarom, Daruvarom i Siófokom, Velikog Trojstva i Kádár-

Članovi Društva glasuju

kúta, Šandrovca i Csökölya, Kapele i Nagykövácsija, Velike Pisanice i Kiskorpáda, čiji su predstavnici nazočili skupštini.

Antal Distl pozdravio je djelovanje Društva, on je u ime mađarskog veleposlanstva iz Zagreba obećao pomoć u daljnjem povezivanju i surađivanju mjesta iz dviju zemalja te napomenuo kako u Zagrebu studiraju mladi iz Mađarske, a nema nijednog iz Kapošvara.

Predsjednik Hrvatsko-mađarskoga prijateljskog društva iz Zagreba pridružio se sa sličnim mislima suradnje između srodnih društava te napomenuo da će njihovo društvo također uskoro zasjedati i vjerojatno će među svoje programe uvrstiti pojedine točke surađivanja. Inače, zagrebačko društvo već je pozvalo svoje kolege na spomen-dan u počast prvoga demokratskog premijera Józsefa Antalla 5. travnja, gdje će predstavnici iz Kapošvara postaviti vijenac kod njegova poprsja.

Gđa Pečkaj u ime veleposlanika Ivana Bandića te konzulata iz Pečuha pozdravila je skupštinare te hvalevrijedan rad Društva, i obećala pomoć i nadalje.

Godišnju skupštinu posjetio je i Ladislav Penzeš, predsjednik Društva Horvata kre Mure, koji je ponudio suradnju u budućnosti znajući da u Društvu ima osoba podrijetlom iz Pomurja.

Kako je na prošlim izborima Društvo krenulo na izborima sa svojim kandidatima, Marko Kovač, ujedno i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada, izvijestio je i o rezultatima manjinskih izbora. Društvo je na izborima osvojilo 29 mandata, u županijskoj

manjinskoj samoupravi u Šomodju ima tri zastupnika: Tibora Čuču, Ilonu Čende i Margitu Romlic Eše. Inače, Društvo je donijelo odluku o pravnim koracima zbog manjinskih izbora, no Đuso Dudaš, zamjenik predsjednika HDS-a, koji je također član Društva, predložio je da Društvo ne potiče sudske rasprave jer su to unutarnji problemi, koje ne treba na taj način rješavati.

Potkraj sjednice jednoglasno su prihvaćene molbe za članstvo i zamoljeni su članovi da 1% svog poreza poklone društvu, to je bila želja za treći rođendan.

Plan rada Društva za 2007. g. svatko od nazočnih dobio je u ruke napismeno:

- 10. veljače Hrvatski bal,
- 25. ožujka manjinska večer,
- 27. ožujka godišnja skupština,
- 5. travnja polaganje vijenca kod poprsja Józsefa Antalla, prvog premijera Republike Mađarske,
- 14. i 15. travnja posjet kulturnoj priredbi «Podravski svatovi u Lukovišću i Starinu, u svibnju izlet u Hrvatsku u suradnji kulturnoga društva «Podravina» iz Barče,
- 1. rujna sudjelovanje na kuharskom natjecanju jela od kupusa u Kaposfüredu,
- 7. – 9. rujna posjet stočarskom sajmu u Gudivcu, u rujnu izlet u Vukovar,
- 25. rujna početak tečaja hrvatskoga jezika,
- 13. listopada Dan hrvatske manjine u gradu, u prosincu posjet Božićnom koncertu u Pečuhu.

beta

„Ljubičica” na snimanju CD-ploče

Gdo bi se ufao reći da snimanje jedne CD-ploče je lako djelo? Iako čovik ima volju i strpljenje pri trećem ili petom ponavljanju jedne te iste jačke, zato živci ne moru jur mirovati kot prlje. Jačkarice petroviskoga zbora „Ljubičica” 30. i 31. marcijuša, skupa sa svirači „Koprive”, su se odselili u vanjsku crikvu i začeli mukotrpno djelo snimanja prvoga samostalnoga nosača zvuka, s najpoznatijimi petroviskimi narodnimi jačkami. Studio Croatica, s vrhunskom tehničkom opremom i petroviskim tonmajstorom Albertom Handlerom ter u snimanju jur iskusnim načelnikom i muzičarom Miklošem Kohutom, je zgotovio stručni dio snimanja. Direktor Croatice Čaba Horvath takaj je s pažnjom pratio već od

deset ur snimanja. Jačkarice u fraku, i nigda-nigda s drhtanjem u glasu zato su pravoda čutili neugodnosti hladnih stijenov i tla. Sva srića da su se našli u selu odani muži ki su trudnim djelačicam nosili vrući te ili uprav jilo. U kasni ura zato su se upametzeli znaki utrudjenosti, djelomično zavolj dugoga stajanja i koncentriranja. Iako su nuagi djelali i u subotu, kako se kaže, snimanje je srično završeno na zadnji dan prošloga miseca. Peljačica koruša Jolanka Kočiš je pohvalila cijelu grupu ka se je suprot poteškoć s oduševljenjem izdržala sve do kraja. Po riči Čabe Horvatha u izdavanju Croatice će izajti ova glazbena produkcija na ploči, vjerojatno jur u majušu u 300 primjerkov.

-Tiho-

Iz hrvatskoga tiska

Hrvatski jezik na sveučilištima svijeta

Mogućnost studiranja hrvatskoga jezika u Europi i svijetu razlikuje se od države do države, tako se primjerice u Poljskoj na nekoliko sveučilišta može samostalno studirati hrvatski jezik, a u Rusiji srpski i hrvatski još nisu »razdijeljeni«, pa se studira srpskohrvatski. Zapravo, kako za hrvatski tisak izjavljuje jezikoslovka Branka Tafra, profesorica na Hrvatskim studijima, u Rusiji se studira srpski.

Ipak, od prošle se jeseni na Moskovskome državnom sveučilištu otvorio prvi lektorat hrvatskoga jezika, na Filološkom fakultetu u Petrogradu predaje se hrvatska književnost, a na privatnom fakultetu Nevski institut za jezik i kulturu već četvrtu godinu se uči hrvatski jezik na razini lektorata. Još uvijek se ne može studirati hrvatski jezik, ali se krenulo barem s lektoratima – kaže Branka Tafra.

Nedavno je stigla još jedna dobra kroatistička vijest iz Rusije. Naime, na ruskom je jeziku objavljena priručna gramatika hrvatskoga jezika, »Hrvatski jezik«, kao prvo takvo djelo u Rusiji. Njezin autor Artur Rafaelovič Bagdasarov već je otprije poznat slavist, koji je svojim djelima zadužio kroatistiku. Napisao je brojne članke o hrvatskome jeziku, Hrvatsko-ruski rječnik, knjigu »Hrvatski književni jezik u drugoj polovici 20. stoljeća«, priručnike za ruske turiste koji dolaze u Hrvatsku i, prema mišljenju Branke Tafre, uspijeva mu dati objektivnu sliku, iako mu često nije bilo lako snalaziti se u našoj zamršenoj jezičnoj prošlosti.

Gramatika na stotinjak stranica sažeto i jasno donosi osnove slovpisa, pravopisa, fonetike, morfologije, tvorbe, sintakse i hrvatsko-ruski rječnik s oko tisuću jezikoslovnih naziva.

Barbara Matejčić

Gradišćanci u Bačkoj

Kako nas je obavijestio predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, Omladinski folklorni ansambl gradišćanskih Hrvata u nedjelju, 15. travnja, hrvatskim pjesmama i plesovima predstaviti će se u Gari, a na program se očekuju i posjetitelji iz bačkih hrvatskih naselja. Prigodni program pod naslovom »Kolo mi je, kolo mi je slavuj« prirediti će se u mjesnom domu kulture u 15 sati.

S. B.

Pripreme za Dravsko proljeće

Izaslanstvo sela Starina potkraj ožujka boravilo je u Sopju na poziv tamošnjeg općinskog poglavarstva. Bio je to drugi susret novoizabраних poglavarstava, a razgovaralo se o organizacijskim pitanjima planirane dvodnevne manifestacije „Dravsko proljeće“ koja će se u suorganizaciji Samouprave sela Starina, Općine Sopje i kulturno-umjetničke skupine Tanac održati 14. i 15. travnja na tri mjesta: u Lukovišću, Starinu i Sopju. Kao što je poznato, drugog dana Dravskoga proljeća privremeno će se otvoriti granica i sudionici će prije podne od 10 sati brodom prijeći iz Starina u Sopje, te će se nakon povorke i nastupa isto tako i vratiti na lijevu obalu Drave. Kako je u razgovoru dvaju izaslanstava naglašeno, Sopjani i Starinci žele tom manifestacijom prije svega ukazati na potrebu izgradnje mosta preko Drave i postavljanja stalnoga graničnog prijelaza. Bit će pozvani ugledni gosti iz obje države, koji će se moći na licu mjesta uvjeriti da su posljednjih godina ne samo poglavarstva nego i žitelji s obje strane Drave izgradili čvrstu suradnju i prijateljstva koja zavređuju potporu s viših razina.

t. k.

DRAVSKO PROLJEĆE
DANI STARE HRVATSKE TRADICIJE
14.-15. TRAVNJA 2007.G.

SUBOTA 12:00-16:00 LUKOVIŠĆE (H)
SUBOTA 17:00-24:00 STARIN (H)
NEĐJELJA 10:00-16:00 SOPJE (H)

POVORKA
ZAJEDNIČKI PLES
IZVORNE GRUPE
IZ OBLASTI MAMODNE
BOKŠICE
TUZEMSKA KOLA
PRIKAZ TRADICIONALNE
KUHINJE
GASTRONOMIJA
PLOVIDBA NA DRAVI
OTVORENJE GRANICE
NEĐJELJA 10:00-12:00

KUD TANAC
KUD PODRAVAC
ŽENSKI TRIO HORJENT
ANSAMBLI BISENI DRAVE
KUD PODRAVSKA
SHALIBAR PRAVI GARDANJE

TRAVNJA - Život i Mirnost - 06A.321.709518031 - Telefoni: 06A.321.709518031 - www.zemlja.hr

Vrhunski športaš, majstor kuglanja na ledu

Nikola Probojac postavio novi državni rekord

Nikola Probojac rođen je 1935. godine u Gari u bunjevačko-hrvatskoj obitelji. Životni put, ali i ljubav prema športu, odveli su ga iz svoga rodnog sela. Danas je umirovljenik, živi u Kečkemetu, gdje još uvijek redovito trenira i natječe se u kuglanju na ledu. Međutim, nikada nije zaboravio na svoje podrijetlo, na svoje suseljanе, a nije zaboravio ni svoju materinsku riječ, bunjevačku ikavicu. Kada god može, rado se vraća u Gari, redovito dolazi na bunjevačko prelo, a posljednji put sreli smo ga početkom ožujka prigodom gostovanja zlatnih olimpijskih nogometaša, trideseterostrukih reprezentativaca Mađarske Nikole Pančića i Antuna Dujmova rodом iz Gare koji su pričali o svojoj karijeri, uspjesima i doživljajima na velikim međunarodnim natjecanjima.

Kao unovačeni vojnik, Nikola Probojac 1955. godine postao je članom nogometne reprezentacije mađarske vojske, koja se pripremala igrajući s Puskásevom i Kocsisovom zlatnom generacijom. Malo je onih koji su imali priliku igrati protiv te slavne momčadi, ali je onda došla revolucija 56. godine, pa je njegova nogometna karijera prekinuta.

Odlaskom u policiju nastavio je streljaštvom, od 1962. godine kao član Kečkemetskoga športskog društva Dózsa. S 520 krugova kvalificiran je u II. razred, a s golemim htijenjem, marljivošću, željan dokazivanja, ostvario je svoj cilj. Bio je prvi u Kečkemetu koji je 1965. stekao kvalifikaciju I. razreda s 540 krugova u kategoriji malokalibarske puške. Do 1973. bio je županijski i državni reprezentativac policije. Iste godine kada je ukinito natjecanje malokalibarske puške, prelazi na strojnicu kojom 1974. osvaja prvo mjesto u pojedinačnom na državnom natjecanju. Postaje izvrstan strijelac, snajperist. U ekipnom natjecanju osvaja treće mjesto na Spartakijadi u Kijevu.

Nije mogao bez športa, a s domalo 50 godina imao je snage i za novo, kada se 1986. upoznaje s kuglanjem na ledu te odmah postaje državnim prvakom. Do danas ostaje član Kečkemetskoga športskog društva u kuglanju na ledu. Sedam puta zaredom osvaja pojedinačno državno prvenstvo, bio je športaš godine sa svojim klubom u Kečkemetu. Slijedi sedam međunarodnih natjecanja, tri

puta bio je pobjednik, dvaput u Kečkemetu i jedanput u Budimpešti. Osam puta bio je osvajač naslova vrhunski športaš, kuglač na ledu. Na SP-u u Njemačkoj u pojedinačnome natjecanju osvaja 14. mjesto, njegov najbolji svjetski rezultat. U Garmisch Partrenkirchenu od 15 nacionalnih ekipa u ekipnom natjecanju osvaja 5. mjesto, samo su velesile u kuglanju na ledu bile bolje, a to su Njemačka, Austrija, Švicarska i Slovenija.

Njegova vještina vrsnoga strijelca, izvanredna pripremljenost i kondicija pokazale su se uspješnima i u kuglanju na ledu.

Ostao je vjeran svome klubu i lokalpatriotizmu. Iako je deset godina pauzirao, prije nekoliko godina nastavio je s natjecanjem, pozvan je i u reprezentaciju, pa i danas postiže vrlo lijepe rezultate na kojima bi mu pozavidjeli i mnogo mladi športaši.

Nije nas iznenadila, ali nas je obradovala vijest koja je stigla do nas upravo ovih dana. Na nedavnom EP-u, održanom 9. ožujka u austrijskom Weizu, Nikola Probojac ponovno je potvrdio da je još uvijek najbolji mađarski kuglač na ledu. Član peteročlane mađarske reprezentacije, koja se oslanja na trojicu kečkemetskih kuglača, predvođena Nikolom Probojcem, u ekipnom natjecanju 21 zemlje osvojila je vrlo dobro 8. mjesto. Nikola Probojac u pojedinačnome natjecanju osvojio je pak 14. mjesto, čime je popravio svoj najbolji rezultat i postavio novi državni rekord.

S. Balatinac